

Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΚΩΦΑΛΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ. Ἡ ἄρθρωσις καὶ ἡ χειλεσανάγνωσις, καθὼς καὶ αἱ στοιχειώδεις γνώσεις τὰς ὁποίας ἀπακτᾶ ὁ κωφάλαλος εἰς τὰ Σχολεῖα γενικῆς παιδείας ἀποτελοῦν, βεβαίως τὰς ἀναγκαίας προϋποθέσεις διὰ νὰ προσαρμοσθῆ εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπεξενώθη λόγῳ τῆς αἰσθητηριακῆς του ἀναπηρίας. Ἐν τούτοις ὁμως δὲν ἀρκοῦν. Ὁ κωφάλαλος πρέπει παραλλήλως νὰ ἐνταχθῆ καὶ εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν. Μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ γίνῃ οἰκονομικῶς ἀνεξάρτητος, θὰ δώσῃ ἐλευθέραν διέξοδον εἰς τὰς πνευματικὰς, ἠθικὰς καὶ φυσικὰς του ἱκανότητας, αἱ ὁποῖαι, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, θὰ παρέμεναν δεσμευμέναι, διὰ νὰ ἐκφυλισθοῦν τελικῶς, θὰ ὀλοκληρωθῆ, ἐν μιᾷ λέξει ὡς προσωπικότης, οὕτως ὥστε νὰ καταστῆ, μέχρις ἐνὸς σημείου τοῦλάχιστον, ἰσότιμον καὶ ἰσάξιον μέλος τῆς κοινωνίας. Ἄλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ ἡ ἠθικοποιητικὴ πλευρὰ τῆς ἀπασχολήσεως δὲν εἶναι ἄνευ σημασίας. Ἐὰν ἡ ἀπασχόλησις γενικῶς — εἶναι κοινὸς τόπος πλέον — προάγει τὰς πνευματικὰς, τὰς ἠθικὰς καὶ τὰς σωματικὰς δυνάμεις, καλλιεργεῖ τὸ συναίσθημα τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀξίας τοῦ ἀτόμου, εἶναι τέλος βιολογικὴ ἀνάγκη, τῆς ὁποίας ἡ μὴ πλήρωσις ὀδηγεῖ εἰς μαρasmus καὶ ἐκφύλισιν, τοῦτο ἀκόμη περισσότερον ἰσχύει διὰ τὸν κωφάλαλον. Τέλος πρέπει νὰ σημειώσωμεν καὶ τὸ ἐξῆς: Ὁ κωφάλαλος καθιστάμενος παραγωγικὸν στοιχεῖον, συμβάλλει καὶ αὐτός, ὡς παραγωγικὴ μονὰς πλέον, εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, πράγμα τὸ ὁποῖον ἔχει σημαντικὴν σημασίαν, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι, ὁ ἀριθμὸς τῶν κωφαλάλων εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλός, ἀνερχόμενος εἰς ποσοστὸν 1)000 ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Προφανῆς λοιπὸν ἡ σημασία τῆς ἐπαγγελματικῆς ἀπασχολήσεως τῶν κωφαλάλων. Βάσις ὁμως καὶ θεμέλιον διὰ τὴν ἐνταξίν των εἰς τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν εἶναι, ἀναμφιδόλως, καὶ ἡ ἐπαγγελματικὴ κατάρτισις αὐτῶν. Κατάρτισις ἀρτία καὶ πλήρης, διότι μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, κατερχόμενοι εἰς τὸν στίβον τῆς «ἀγορᾶς ἐργασίας» θὰ κατορθώσουν νὰ συναγωνισθοῦν τοὺς ὁμοτέχνους των ἀκούοντας καὶ θὰ παύσουν παραλλήλως νὰ εἶναι τὰ θύματα δυσμενῶν διακρίσεων λόγῳ τῆς ἀναπηρίας των, ἐκ μέρους τῶν ἐργοδοτῶν.

Αἱ ἱκανότητες τῶν κωφαλάλων

Δὲν πρόκειται βεβαίως νὰ ἀσχοληθῶμεν ἐκτενῶς μὲ τὰ ψυχολογικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀνακινεῖ τὸ θέμα τοῦτο. Ἀρκούμεθα μόνον νὰ σημειώσωμεν τὰ ἐξῆς: Οἱ κωφάλαλοι ἀπὸ βιολογικῆς πλευρᾶς δὲν ὑστεροῦν ἐναντι τῶν ἀκούοντων. ἐκτός, ἐννοεῖται, τῶν περιπτώσεων ἐκείνων εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀσθένεια ἐξ ἧς ἡ κώφωσις — ἐπὶ ἐπικτήτων κωφώσεων — ἐπληξε τὰ κέντρα τῶν πνευματικῶν λειτουργιῶν. Ἡ ἀκοὴ βεβαίως εἶναι αἰ-

Τοῦ Βασιλείου Ι. Λαζανᾶ
Διευθυντοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος
Προστασίας Κωφαλάλων

σθησις πολύτιμος καὶ ἡ ἔλλειψις αὐτῆς εἶναι φυσικὸν νὰ ἐπηρεάζῃ τὴν ἐξέλιξιν τῶν πνευματικῶν, ἠθικῶν καὶ σωματικῶν ἀκόμη δυνάμεων τοῦ ἀτόμου. Ἐν τούτοις τὸ ἐμπόδιον τοῦτο χάρις εἰς τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης παρεμερίσθη πλέον καὶ ἤρθη μέχρις ἐνὸς σημείου τούλάχιστον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἠνοιχθη καὶ ὁ δρόμος καὶ ἐξουδετερώθησαν ὅλοι οἱ δυσμενεῖς παράγοντες, οἱ ὅποιοι εἰς παλαιότερας ἐποχάς, συντρεχουσῶν καὶ τῶν προκαταλήψεων, ἠμπόδιζον τὴν ἀξιοποίησιν τῶν κωφάλαων καὶ κατεδίκάζον αὐτοὺς νὰ ζοῦν εἰς τὸ περιθώριον τῆς κοινωνίας.

Σήμερον συγκεκριμένως οἱ κωφάλαοι καὶ ἰδίως μετὰ τὸν δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον, χάρις εἰς τὰς συγχρονισμένας μεθόδους τῆς παιδαγωγικῆς, τὴν ἔγκαιρον ἀνίχνευσιν τῆς κωφασίας ἐκ μέρους τῆς Ἰατρικῆς, καὶ τέλος χάρις εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἠλεκτρονικῶν ἀκουστικῶν συσκευῶν διὰ τῶν ὁποίων ἐπιτυχάνεται ἡ εἰς τὸ ἔπακρον ἐκμετάλλευσις καὶ τῶν πλέον ἀσημάντων «νησίδων» ἀκοῆς εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀναπτύξουν τὰς πνευματικὰς, ἠθικὰς καὶ σωματικὰς τῶν ἱκανότητας, τὰς «δεσμευμένας» λόγω τῆς αἰσθητηριακῆς τῶν ἀναπηρίας καὶ νὰ καταστοῦν ἱκανοὶ διὰ τὴν ἐκμάθησιν καὶ ἀσκήσιν σειρᾶς ὀλοκλήρου ἐπαγγελμάτων, τὰ ὅποια ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθοῦν ὡς πρόσφορα καὶ ἀπρόσιτα εἰς αὐτοὺς. Βεβαίως αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ προσαρμοσθοῦν καὶ εἰς ἐπαγγέλματα καθαρῶς πνευματικὰ ἢ εἰς ἐπαγγέλματα εἰς τὰ ὅποια προέχει ὁ πνευματικὸς χαρακτήρ (π.χ. τοῦ ἀρχιτέκτονος κ.ο.κ.). Τὰ ἐπαγγέλματα αὐτὰ ἀποκλείονται διότι ὅσονδήποτε καὶ ἂν καλλιεργηθοῦν πνευματικῶς καὶ πάλιν δὲν εἶναι δυνατόν, ἐκτὸς βεβαίως ἐξαιρέσεων, νὰ γίνουν ἐφάμιλλοι τοῦ μέσου ὄρου τῶν ἀκουόντων. Καὶ τοῦτο ὄχι διότι ἀπὸ βιολογικῆς πλευρᾶς ὑστεροῦν, ὅπως ἐσημείωσαμεν ἤδη, ἀλλὰ διότι ἡ ἐλλιπὴς χρησιμοποίησις τοῦ γλωσσικοῦ ὀργάνου καὶ ἡ σχετικὴ ἀπομόνωσις ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν ἀκουόντων εἰς τὴν ὁποίαν διατελοῦν, μοιραίως ὀδηγεῖ εἰς μίαν οὐχὶ ἀνάλογον, ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀκούοντας, ἀνάπτυξιν τῶν πνευματικῶν καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ τῶν ψυχικῶν τῶν δυνάμεων. Ἡ γλῶσσα ἄλλωστε δὲν εἶναι μόνον μέσον ἐπικοινωνίας, ἀλλὰ καὶ πνευματικὸν ὄργανον, τὸ ὅποιον προάγει τὰς διανοητικὰς δυνάμεις καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ὁμαλὴν ἀνάπτυξιν τῆς συναισθηματικῆς ζωῆς καὶ τῆς καθόλου προσωπικότητος τοῦ ἀτόμου.

Ἄλλ' ἐὰν τὰ ἐπαγγέλματα, εἰς τὰ ὅποια προέχει ὁ πνευματικὸς χαρακτήρ δὲν εἶναι δυνατόν, ἐκτὸς βεβαίως ἐξαιρέσεων νὰ ἀσκηθοῦν ἀπὸ τοὺς κωφάλαους, ἐν τούτοις ὑπάρχει πλείασι ὀλοκλήρως ἐπαγγελμάτων, εἰς τὰ ὅποια προέχουν αἱ φυσικαὶ δεξιότητες καὶ τὰ ὅποια εἶναι δυνατόν νὰ ἀσκηθοῦν με ἐπιτυχίαν καὶ ἀποδοτικότητα ἐκ μέρους αὐτῶν. Καὶ τοῦτο διότι οἱ κωφάλαοι εἰς τὰς δεξιότητας αὐτὰς ὄχι μόνον δὲν μειονεκτοῦν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὑπερτεροῦν

σαφῶς τῶν ἀκουόντων, ὅπως συμβαίνει εἰς τὰς γραφικὰς τέχνας. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἔχει διαπιστωθῆ ἀπὸ πολυαριθμοὺς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας. Οὕτως ὁ Oleron ἀναφερόμενος εἰς τὰ σχετικὰ πειράματα τῆς Pachonov. αἱ παρατηρεῖ: «Διεπιστώθη εἰς τὸ πλῆθος τῶν δοκιμῶν, αἱ ὅποια ἐγένοντο διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν τεχνικῶν δεξιοτήτων τῶν κωφάλαων, ὅτι αἱ ἐπιτεύξεις τῶν ἦσαν ἰσοδύναμοι μετὰ τὰς τῶν ἀκουόντων. Ἐπίσης εἰς τὸ βιβλίον του «Les Jours - muets» ἀναφέρει, συνοψίζων τὰ πορίσματα διαφόρων ἐρευνῶν: «Les activités motrices, les capacités manuelles ne sont pas atteintes chez le sourd». Ἄλλὰ ἐκτὸς αὐτοῦ! Ἡ ἰσοτιμία τῶν πρακτικῶν ἱκανοτήτων ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀκούοντας, ἔχει ἐπιβεβαιωθῆ καὶ ἀπὸ τὴν πλουσιωτάτην σχετικὴν πείραν, ἀπὸ τὴν χρησιμοποίησιν δηλαδὴ κωφάλαων εἰς βιοτεχνικὰς, βιομηχανικὰς, ἀκόμη καὶ ἐμπορικὰς καὶ γραφειοκρατικὰς εἰδικότητας, ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω.

Βεβαίως διὰ τὴν ἀσκήσιν ἐνὸς ἐπαγγέλματος, εἰς τὸ ὅποιον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ προσαρμοσθοῦν αἱ πνευματικαί, ψυχικαὶ καὶ πρακτικαὶ ἱκανότητες τῶν κωφάλαων, πολύτιμος συμπαραστάτης εἶναι καὶ ἡ ἀκοή. Καὶ εἰς ἄλλας μὲν περιπτώσεις εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητος, εἰς ἄλλας ἢ συμβολὴ τῆς εἶναι σημαντικὴ καὶ εἰς ἄλλας τέλος ἀπλῶς ἐπιωφελής. Ἄν ἐξαιρέσωμεν τὴν πρώτην περίπτωσιν, ἡ ὁποία καὶ ἀποκλείει τὴν χρησιμοποίησιν τῶν κωφάλαων, εἰς τὰς δύο τελευταίας περιπτώσεις τὸ ἐμπόδιον ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀκοῆς εἶναι δυνατόν νὰ ἐξουδετερωθῆ καὶ νὰ ἀρθῆ ἀκόμη. Τοῦτο καθίσταται ἐφικτόν, διότι ἡ ἐλλείπουσα ἢ ἐλλιπὴς ἀκοή ἀντισταθμίζεται ἀπὸ τὴν ὄξυσιν τῶν δύο ἄλλων αἰσθήσεων, τῆς ὄρασεως καὶ τῆς ἀφῆς, ἔχει τὴν ιδιότητα, περιοχὰς ἱκανοτήτων, αἱ ὅποια δι' οἰονδήποτε λόγον χωλαίνουσι, νὰ ἀναπληροῦν διὰ τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἐνισχύσεως ἀντιρρόπων δυνάμεων. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ τῆς «ἀναπληρωματικότητος» δηλαδὴ «τῶν αἰσθήσεων» ἔχει παρατηρηθῆ ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀπὸ τὰ εὐρέα λαϊκὰ στρώματα, ἔχει ἐπιβεβαιωθῆ ἀπὸ τὴν πλουσιωτάτην σχετικὴν πείραν καὶ ἔχει τέλος διαπιστωθῆ ἀπὸ σωρεῖαν σχετικῶν πειραμάτων. Οὕτω ὁ Ἀμερικανὸς Hofmark Stricker ἔπειτα ἀπὸ σχετικὰς ἐρεῦνας ἀναφέρει: «Οἱ κωφάλαοι ἀντιλαμβάνονται περισσοτέρας λεπτομερείας εἰς μίαν ριπὴν ὀφθαλμοῦ, παρ' ὅσον οἱ ἀκούοντες. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν μεγάλην ὀξύτητα τῆς ὄρασεως, ἡ ὁποία ἀντικαθιστᾷ, μέχρις ἐνὸς σημείου, τὴν ἐλλείπουσαν ἀκοήν».

Ὁ OLERON, εἰδικὸς ἐπὶ τῶν ψυχολογικῶν προβλημάτων τῶν κωφάλαων, σημειώνει: «Ἀπὸ αἰσθητηριακῆς πλευρᾶς ἡ ἔλλειψις τῆς ἀκοῆς ἀναπληροῦται ἀπὸ τὴν χρῆσιν τῶν ἄλλων διαθέσιμων αἰσθήσεων τῆς ὄρασεως καὶ τῆς ἀφῆς. Εἶναι μίαν ἀναπλήρωσις, ἡ ὁποία πραγματοποιεῖται φυσικῶς, ἀλλὰ καὶ καλλιεργεῖται ἐκ μέρους τῶν παιδαγωγῶν». Ἐπίσης εἰς τὸ βιβλίον του «Les sourds -

muets» σημειώνει: «'Επί πλέον παρατηρείται εις τὸν κωφάλαλον ἓνα φαινόμενον αἰσθητηριακῆς ἀναπληρώσεως, δηλαδή ἐπωφελεῖται ἐξαντλητικῶς τῶν δεδομένων τῶν ἄλλων αἰσθήσεων καὶ κυρίως τῆς ὁράσεως, πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν συμβαίνει μὲ τοὺς ἀκούοντας». Τέλος ὁ Oels εἰς τὴν μελέτην του «Der Hörg und Sprachgeschäftige am Arbeitsplatz» παρατηρεῖ: «'Η ἀναπληρωματικότης τῶν αἰσθήσεων εἰς τοὺς κωφάλαλους συνίσταται εἰς τὴν καλλιτέραν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ὀπτικοῦ ὄργανου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐντυπώσεις, αἱ ὁποῖαι φυσιολογικῶς θὰ διεπιβάλλοντο διὰ τῆς ἀκοῆς, περισυλλέγονται τώρα διὰ τῆς ὁράσεως, ἡ ὁποία ἰδιαιτέρως εἶναι ταχεῖα καὶ ὀξεῖα. 'Επίσης ἡ ἀναπληρωματικότης συντελεῖται καὶ διὰ τῆς καλλιτέρας χρησιμοποίησης τῆς ἀφῆς, ἡ ὁποία κατὰ τὴν διδασκαλίαν καλλιεργεῖται ἰδιαιτέρως, οὕτως ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ, μέχρις ἐνὸς ὁρίου, τὴν ἐλλείπουσαν ἀκοήν.

Τὸ συμπέρασμα ἐξ ὧν ἐξετέθησαν ἀνωτέρω εἶναι προφανές. Ἐάν ἐξαιρέσωμε τὰ καθαρῶς πνευματικὰ ἐπαγγέλματα, καθὼς καὶ ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἀκοή εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητος εἴτε διὰ τὴν πρόληψιν ἀτυχημάτων, εἴτε, διότι ἐπιβάλλεται ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὸν ἐργοδότην ἢ τὸ κοινόν, ὅλα τὰ λοιπὰ ἐπαγγέλματα κατ' ἀρχὴν τοῦλάχιστον, προσιδιάζουσι πρὸς τὰς πνευματικὰς, ἠθικὰς καὶ φυσικὰς ἱκανότητας τῶν κωφάλαλων, ἐφ' ὅσον βεβαίως ἀναπτυχθῶν διὰ τῆς καταλλήλου παιδείας, γενικῆς καὶ τεχνικῆς. Ἀκριβῶς τὰ ἐπαγγέλματα αὐτὰ ἀναλόγως τῆς προσιτότητος τὴν ὁποίαν παρουσιάζουσι, ἀποτελοῦν καὶ τὸν στόχον τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὅπως θὰ ἴδωμεν ἀμέσως κατωτέρω.

Προσανατολισμὸς τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως

Ὅπως εἶναι φυσικὸν ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις προσανατολίζεται πρὸς τοὺς τομεῖς ἐκεῖνους τῆς παραγωγῆς καὶ παροχῆς ὑπηρεσιῶν, εἰς τοὺς ὁποίους κατ' ἀρχὴν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνταποκριθῶν οἱ κωφάλαλοι. Ἐκ τῶν τομέων πάλιν αὐτῶν τῆς παραγωγῆς καὶ παροχῆς ὑπηρεσιῶν, πρὸς τὰς εἰδικότητας ἐκεῖνας, εἰς τὰς ὁποίας κατ' ἐξοχὴν προσιδιάζουσι αἱ ἱκανότητες τῶν κωφάλαλων, ἐφ' ὅσον βεβαίως ἀναπτυχθῶν διὰ τῆς παιδείας, ὅπως ἐσημειώσαμεν καὶ ἀνωτέρω. Θεωροῦμεν σκοπιμὸν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ προβῶμεν εἰς σύνταμον ἐπισκόπησιν τῶν τομέων τῆς παραγωγῆς, πρὸς τοὺς ὁποίους περισσότερον εἶναι δυνατόν νὰ προσαρμοσθῶν οἱ κωφάλαλοι.

1. Βιοτεχνία. Ὁ τομεὺς αὐτὸς τῆς παραγωγῆς ἐθεωρήθη ἀνέκαθεν ὅτι προσιδιάζει πρὸς τὰς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς ἱκανότητας, καθὼς καὶ πρὸς τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τῶν κωφάλαλων. Ἡ χειρωνακτικὴ ἐργασία καὶ ὁ χειρισμὸς ἀπλῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μηχανῶν εἰς τὸ χειροτεχνικὸν ἐργαστήριον

δὲν ἀπαιτοῦν οὔτε πολλὰ ἔτη μαθητείας οὔτε ἐξαιρετικὰς ἱκανότητας. Ἐπειτα ὁ βιοτεχνικῶς ἀσχολούμενος κωφάλαλος, παρακολουθῶν τὸ προῖον τῶν χειρῶν του καθ' ὅλον τὸ στάδιον τῆς διαδικασίας ἀπολαμβάνει καὶ τὴν χαρὰν τῆς δημιουργίας, πράγμα τὸ ὁποῖον ἀσκεῖ εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν εἰς τὴν εὐπαθῆ ψυχικὴν του συγκρότησιν. Τέλος ἡ βιοτεχνία ἔχει καὶ τὸ ἐξῆς πλεονέκτημα, τὸ ὁποῖον συνδέεται μὲ τὴν μελλοντικὴν ἀνθεκτικότητά κατὰ τὴν περίοδον τῶν οἰκονομικῶν διακυμάνσεων καὶ δὲν πλήσσειται κατὰ τὴν περίοδον τῆς ὑφέσεως ἀπὸ τὰ κύματα τῆς ἀνεργίας, ἐνῶ τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς συμβαίνει εἰς τὴν βιομηχανίαν.

2. Βιομηχανία. Παρ' ὅλας τὰς καλὰς πλευρὰς τῆς βιοτεχνίας, ἡ βιομηχανία μὲ τὴν ἐκπληκτικὴν πρόοδον τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἐπιδράσῃ καὶ εἰς τὸν προσανατολισμὸν τῆς ἐκπαιδεύσεως. Εἶναι ἀληθές ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐδίσταζον τόσον οἱ ἐργοδοταί, ὅσον καὶ οἱ κωφάλαλοι. Οἱ μὲν ἐργοδοταί διότι ἐφοβοῦντο, μήπως οἱ κωφοὶ πίπτουσι θύματα ἐργατικῶν ἀτυχημάτων, ὅποτε θὰ ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ καταβάλουσι ἀποζημιώσεις, οἱ δὲ κωφάλαλοι διότι κατελαμβάνοντο ἀπὸ δέος ἐμπρὸς εἰς τὴν θέαν τῶν πολυπλόκων μηχανῶν. Ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος μετέβαλεν ἄρδην τὴν στάσιν τῶν βιομηχάνων - ἐργοδοτῶν ἀπέναντι τῶν κωφάλαλων, ὅσον καὶ τῶν τελευταίων ἀπέναντι τῆς βιομηχανίας. Ὑποχρεωθέντες οἱ ἐργοδοταί, λόγω τῆς ἐπιστρατεύσεως, νὰ χρησιμοποιοῦν εἰς τὴν κίνησιν τῶν ἐργοστασίων των ἀναπήρους μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ κωφάλαλους, διεπίστωσαν ὅτι καὶ αὐτοὶ εἶναι ἱκανοὶ καὶ ἀποδοτικοί, ὅσον τοῦλάχιστον καὶ οἱ ἀκούοντες. εἰς ὠρισμένας βεβαίως εἰδικότητας. Ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος προώθησεν ἀκόμη περισσότερον, διὰ τοὺς ἰδίους, ὅπως καὶ ὁ πρῶτος, λόγους, τὴν ἀπασχόλησιν τῶν κωφάλαλων εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου οἱ κωφάλαλοι ἤρχισαν νὰ προσαρμόζωνται, ἀνέτως πλέον, καὶ πρὸς τὸν τομέα αὐτὸν τῆς παραγωγῆς.

Πολλοὶ βεβαίως ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ βιομηχανία εἶναι τομεὺς τῆς παραγωγῆς, ὁ ὁποῖος δὲν προσιδιάζει πρὸς τὴν ψυχολογίαν καὶ τὴν προσωπικότητα τῶν κωφάλαλων. Ἐν τούτοις τὰ ἐπιχειρήματα αὐτά, πολλὰ τῶν ὁποίων ἔχουν βεβαίως βάσιν, δὲν κατῴρθωσαν νὰ ἀνακόψουσι τὴν πρὸς τὰ ἐμπρὸς πορείαν καὶ νὰ περιορίσουν τὴν χρησιμοποίησιν τῶν κωφάλαλων, εἰς συνεχῶς αὐξανομένην κλίμακα, τόσον εἰς τὴν ἐλαφράν, ὅσον καὶ εἰς τὴν βαρεῖαν βιομηχανίαν. Σήμερον οἱ κωφάλαλοι χρησιμοποιοῦνται ἀθρόως, ἰδίως εἰς τὰς ἐξελιγμένας βιομηχανικῶς χώρας, καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας των δέον νὰ χαρακτηρισθῶν ὡς ἱκανοποιητικὰ.

3. Ἡ γεωργία. Ἡ γεωργία εἶναι τομεὺς παραγωγῆς, ὁ ὁποῖος προσιδιάζει τοῦλάχιστον ὅσον ἡ βιοτεχνία, πρὸς τὰς ἱκανότητας τῶν κωφάλαλων. Προφανῆς εἶναι ὁ λόγος. Αἱ ἀγροτικαὶ ἐργασίαι εἶναι αἱ

μόνοι σχεδόν αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ ἀσκηθοῦν ὑπὸ τῶν κωφάλαων, ἔστω καὶ ἂν δὲν διαθέτουν παλλὰς ἱκανότητος. Ἄλλωστε ὁ εἰρηνικὸς τρόπος ζωῆς, τὰ ἀπλά ἦθη, ἡ ὑγιῆς ἀτμόσφαιρα ἐθεωρήθησαν — ἐκτὸς τῶν ἄλλων λόγων — ὅτι κατ' ἐξοχὴν προσιδιάζουσι πρὸς τὴν εὐπαθεῖ ψυχικὴν ὑφὴν τῶν κωφάλαων. Οἱ θιασῶται τῆς ἀγροτικῆς ἀπασχολήσεως δὲν παύουσι νὰ τονίζουσι ὅτι αἱ συνθήκαι τῶν πόλεων ἀσκουσι φθοροποιὸν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν κωφάλαων, ὅπου, ἐν μέσῳ τοῦ ἀνωμένου πλήθους τῆς μεγαλουπόλεως, εἶναι φυσικὸν νὰ ἐνισχύωνται τὰ αἰσθήματα τῆς καχυποψίας, τῆς μειονεκτικότητος, αἱ παρορμητικαὶ διαθέσεις, χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τοῦ συναισθηματικοῦ των κόσμου. Βεβαίως οἱ κωφάλαοι μὲ δυσφορίαν στρέφονται πρὸς τὴν ἀγροτικὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαιθρον ἐν γένει. Αἱ πόλεις ἔχουσι πολλὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα ἰδιατέρως ἐκτιμοῦσι οἱ ἐκπαιδευθέντες κωφάλαοι. Οὕτω μόνον εἰς τὰς πόλεις δύνανται νὰ συναντῶνται μὲ τοὺς ὁμοιοπαθεῖς των, νὰ ἰδρῦουσι λέσχας, νὰ ὀργανώσουσι ἀπὸ κοινοῦ τὴν ψυχαγωγίαν των. Παρ' ὅλα αὐτὰ ἡ προέλευσις μεγάλου ἀριθμοῦ κωφάλαων ἀπὸ ἀγροτικῆς οἰκογενείας, δεδομένου ὅτι ἡ ἐπίκτητος κωφάλας παρουσιάζει μεγαλυτέραν συχνότητα εἰς τὴν ὑπαιθρον — ἀσφαλῶς λόγῳ τῶν μειονεκτικῶν ὑγειονομικῶν συνθηκῶν — καὶ ἡ δυνατότης ἐπομένως ἀπασχολήσεώς των εἰς γεωργικὰ ἐπαγγέλματα εἶναι βάσιμα ἐπιχειρήματα διὰ τὴν ἀπασχόλησιν τῶν κωφάλαων εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκονομίαν. Τοῦτο λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν εἰς πολλὰς χώρας καὶ καταβάλλεται μέριμνα διὰ τὴν ἀγρονομικὴν καὶ δασοπονικὴν κατάρτισιν αὐτῶν.

4. Ἡ Ἀγροτικὴ Βιομηχανία καὶ Βιοτεχνία. Εἰς τὴν ἀγροτικὴν μικρὰν βιομηχανίαν καὶ βιοτεχνίαν (γαλακτοκομία, μελισσοκομία, τυροκομικὴ κ.ο.κ.), ἡ ὁποῖα ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν μεταποίησιν καὶ ἐπεξεργασίαν τῶν πρώτων ἀγροτικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν ὑλῶν οἱ κωφάλαοι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐργασθοῦν μὲ μεγάλην ἀποδοτικότητα. Ἡ συγκέντρωσις μεγάλου πλήθους κωφάλαων εἰς τὴν ὑπαιθρον, ὅπως ἐσημειώσαμεν ἤδη, καὶ ἡ χρησιμοποίησις ἐξ ἄλλου μικρῶν καὶ ἀπλῶν μηχανῶν εἰς τὴν ἀγροτικὴν ἐλαφρὰν βιομηχανίαν εἶναι εὐνοϊκοὶ παράγοντες πρὸς τοῦτο. Τοῦτο κατενοήθη τελευταίως καὶ πολλὰ ἰδρύματα κωφάλαων ἰδίως εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ἔχουσι προσανατολισθῆ καὶ πρὸς τὸν τομέα αὐτὸν τῆς παραγωγῆς.

5. Τὰ Ἐμπορικὰ ἐπαγγέλματα. Τὰ ἐπαγγέλματα αὐτὰ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κλειστὰ διὰ τοὺς κωφάλαους. Θὰ ἠδύναντο βεβαίως νὰ ἐργασθοῦν ὡς ἐμπορικοὶ ἀντιπρόσωποι, ὡς προμηθευταί, ὡς πωληταὶ κ.ο.κ., ὅπως συμβαίνει μὲ εὐαρίθμους Ἑλληνας κωφάλαους. Ἐν τούτοις αἱ προλήψεις τῶν ἐργοδοτῶν εἶναι τόσοσιν ἰσχυραὶ, ὥστε ὁ τομεὺς αὐτὸς τῆς ἐπαγγελματικῆς δραστηριότητος θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποκλεισθῆ.

6. Τὰ Γραφειοκρατικὰ Ἐπαγγέλματα. Ὁρισμένα ἐκ τῶν ἐπαγγελμάτων αὐτῶν ἀποτελοῦν διέξοδον διὰ πολλοὺς κωφάλαους, ἀρτίως ἐκπαιδευθέντας. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν δὲν ἀπαιτοῦν ἐπικοινωνίαν μὲ τὸ πολὺ κοινόν, ἂν καὶ πάλιν ἡ χρῆσις τηλεφώνου εἶναι ἀπαραίτητος. Ἐξ ἄλλου ἀπαιτοῦν ἐπίμονον προσοχήν, αὐτοσυγκέντρωσιν, ἱκανότητος, τὰς ὁποίας διαθέτουν οἱ κωφάλαοι. Οὕτως αἱ λογιστικαὶ ὑπηρεσίαι, ἡ δακτυλογραφία, ἡ μηχανογραφία κ.ο.κ. εἶναι κλάδοι εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι δυνατόν νὰ ἐργασθοῦν ἀποδοτικῶς.

7. Γραφικαὶ Τέχναι. Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον κλάδον τῆς βιοτεχνίας, οἱ κωφάλαοι εἶναι ἰδιαίτερος ἱκανοί. Ἡ πείρα ἀπέδειξεν ὅτι εἰς τὴν τυπογραφίαν, τὴν λιθοτυπικὴν, τὴν λιθογραφικὴν, οἱ κωφάλαοι ὄχι μόνον ἀποδίδουσι, ἀλλὰ καὶ εὐδοκιμοῦσι ἰδιαίτερος. Τοῦτο δέον νὰ ἀποδοθῆ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ εἰς ὠρισμένους παράγοντας, οἱ ὁποῖοι ἰδιαίτερος εὐνοοῦν τὴν ἐπίδοσιν τῶν κωφάλαων εἰς τὰς τέχνας αὐτάς, ὅπως εἶναι λόγου χάριν, ἡ παρατηρητικότης, ἡ δυνατότης συλλήψεως τῶν λεπτομερειῶν — χάρις εἰς τὴν ὀξύτητα τοῦ ὀπτικοῦ ὄργανου, τὴν ὁποίαν διαθέτουν — ἡ δύναμις αὐτοσυγκεντρώσεως κ.ο.κ.

8. Αἱ εἰκαστικαὶ τέχναι. Αἱ τέχναι αὐταὶ ἐξετάζονται ἐνταῦθα ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἐπαγγελματικῆς των ἀξιοποιήσεως. Γενικῶς εἰς τὰς τέχνας αὐτάς, συγγενεῖς μὲ τὰς προηγουμένας, οἱ κωφάλαοι παρουσιάζουσι ἐξαιρετικὰς ἱκανότητας, διὰ τοὺς ἰδίους, ὅπως καὶ ἀνωτέρω, λόγους. Κυρίως ἐπιδίδονται μὲ ἐπιτυχίαν εἰς τὴν διακοσμητικὴν, τὴν σκηνογραφίαν, τὴν βιομηχανικὴν μορφολογίαν, τὴν ἀγγειοπλαστικὴν, τὴν ξυλογλυπτικὴν, τὴν χρυσοχοίαν, τὴν ἀργυροχοίαν, τὴν κατασκευὴν παιγνιδίων, τὴν κατασκευὴν εἰδῶν «λαϊκῆς τέχνης». Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ὅτι πολλοὶ κωφάλαοι εἰς τὰς τέχνας αὐτάς κατῴρθωσαν νὰ ὑπερβοῦν τὰ ὄροσσημα τῆς ἀπλῆς τεχνικῆς καὶ νὰ ἀναδειχθοῦν καὶ εἰς καλλιτέχνους ἀκόμη, (Χαράκται, Ζωγράφοι, Γλύπται).

Ἀπὸ τὴν σύντομον αὐτὴν ἔκθεσιν προκύπτει ὅτι ὑπάρχουσι ἀρκετοὶ τομεῖς τῆς παραγωγῆς ἀγαθῶν καὶ παροχῆς ὑπηρεσιῶν πρὸς τοὺς ὁποίους εἶναι δυνατόν νὰ προσαρμοσθοῦν οἱ κωφάλαοι. Ἀπὸ τοὺς τομεῖς πάλιν αὐτοὺς ἄλλοι πάλιν μὲν προσφέρονται ἀπολύτως ὅπως ἡ βιοτεχνία, ἡ γεωργία, αἱ γραφικαὶ καὶ αἱ εἰκαστικαὶ τέχναι, ἄλλοι δὲ καὶ ὑπὸ ὄρους, ὅπως ἡ βιομηχανία, τὰ γραφειοκρατικὰ καὶ ἐμπορικὰ ἐπαγγέλματα. Ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν δεδομένων αὐτῶν ρυθμίζεται καὶ ὁ προσανατολισμὸς τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως. Προσανατολιζέται κατ' ἐξοχὴν πρὸς τὴν βιοτεχνίαν, τὴν γεωργίαν, τὰς γραφικὰς καὶ εἰκαστικὰς τέχνας καὶ κατ' ἐξαιρέσειν πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἐννοεῖται ὄχι πρὸς ὅλας τὰς εἰδικότητας τῶν ἀνωτέρω τομέων, ἀλλὰ πρὸς τὰς εἰδικότητας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι κατ' ἐξοχὴν προσιδιάζουσι καὶ εἰ-

ναι δυνατόν νὰ ἀσκηθοῦν ἀπὸ τοὺς κωφάλα-
λους.

Ἀναμέραμεν κατ' ἔνδειξιν: ἀπὸ τοὺς κλά-
δους τῆς βιοτεχνίας κατὰ προτίμησιν διδά-
σκονται εἰς τὰ ἐργαστήρια καὶ τὰς ἐπαγγελ-
ματικὰς Σχολὰς: ἡ ξυλογλυπτική, ἡ ὑποδημα-
τοποιίᾳ, ἡ ἐπιπλοποιίᾳ, ἡ κατασκευὴ δερμα-
τίνων εἰδῶν, ἡ φανοποιίᾳ, ἡ κλειθροποιίᾳ, ἡ
κασσιτεροποιίᾳ, ἡ βιβλιοδετική, ἡ κοσμημα-
τοποιίᾳ, ἡ ἀρτοποιητική, ἡ ζαχαροπλαστική,
ἡ καμμωτική, ἡ ὑαλουργική, ἡ κατασκευὴ παι-
γνιδίων κ.ο.κ. Ἀπὸ τὰς γραφικὰς τέχνας: ἡ
τυπογραφική, ἡ λινοτυπική, ἡ λιθογραφία
κ.ο.κ., ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν: ἡ εἰδικότης τοῦ
μεταλλοτεχνίτου, τοῦ κλωστοῦφαντουργοῦ, τοῦ
ταπητουργοῦ κ.ο.κ., ἀπὸ τὸν τομέα τῆς γρα-
φειοκρατίας: ἡ λογιστική, ἡ δακτυλογραφία
κ.ο.κ., ἀπὸ τὴν γεωργίαν: ἡ ὀπωροκηπευτι-
κή, ἡ ἀνθοκομική, ἀπὸ τὴν γεωργικὴν βιομη-
χανίαν: ἡ μελισσοκομία, ἡ γαλακτοκομία, ἡ
ἐλαιοκομική, ἡ οἴνοπνευματοποιίᾳ κ.ο.κ.

Συστήματα ἐπαγγελματικῆς ἐκπαι- δεύσεως κωφάλαων

1. Τὸ πρῶτον σύστημα τὸ ὁποῖον ἐφηρμό-
σθη διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν τῶν
κωφάλαων καὶ τὸ ὁποῖον ἀκόμη ἐξακολου-
θεῖ νὰ ἐφαρμόζεται, εἶναι τὸ ἐξῆς: Οἱ μαθη-
ταὶ μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν ἐκ τῶν Σχολείων
Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως, τῆ ἐπιμελείᾳ
τῶν Σχολείων, τῶν κηδεμόνων καὶ τῶν γονέ-
ων, τοποθετοῦνται εἰς διάφορα βιοτεχνικὰ κα-
ταστήματα καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ
Ἰδιοκτῆτου - τεχνίτου εἰδικεύονται εἰς δια-
φόρους βιοτεχνικὰς εἰδικότητας. Τὸ σύστημα
τοῦτο παρουσιάζει τὸ πλεονέκτημα ὅτι οἱ κω-
φοὶ ἐκπαιδεύονται ἐν μέσῳ ὁμαλοῦ περιβάλ-
λοντος, ἀκουόντων δηλαδὴ, καὶ ἐξοικειώνον-
ται πρὸς τὴν ἀτμόσφαιραν ἐν μέσῳ τῆς ὁ-
ποίας ἀργότερον θὰ ἐργασθοῦν. Ἐν τούτοις
ὁμως καὶ τὰ μειονεκτήματα, τὰ ὁποῖα περι-
κλείει, εἶναι ἐπίσης ὀφθαλμοφανῆ: α) Ἡ εἰ-
δίκευσις τὴν ὁποῖαν λαμβάνουν εἶναι ἀσυστη-
ματοποίητος, ἀτελής καὶ ἐμπειρική. β) Εἰς
πλείστας περιπτώσεις οἱ μαθητευόμενοι πί-
πτουν θύματα ἐκμεταλλεύσεως ἐκ μέρους τοῦ
ἐργοδότη, δεδομένου ὅτι οὗτος εἶναι ὡς ἐπὶ
τὸ παλὺ ἀνεξέλεγκτος. Τὸ τελευταῖον μειο-
νέκτημα ἐμετριάσθη βεβαίως εἰς τὰς χώρας,
εἰς τὰς ὁποίας ἐξακολουθεῖ νὰ ἐφαρμόζεται,
ἀπὸ τὴν συστηματοποίησιν τῆς ἐποπτείας τῶν
γονέων, τῶν κηδεμόνων καὶ τῶν Σχολείων.
Ἐν τούτοις ἡ ἀτελής καὶ ἐμπειρική ἐντελῶς
κατάρτισις εἶναι τόσον σοβαρὸν μειονέκτη-
μα, ὥστε τὸ σύστημα τοῦτο ἤρχισε βαθμιαί-
ως νὰ ἐγκαταλείπεται καὶ νὰ ἐφαρμόζεται
μόνον εἰς τὰς ὑποαναπτύκτους χώρας ὅπου λό-
γῳ τῶν κρατουσῶν συνθηκῶν, οὔτε ἐργαστή-
ρια προσηρτημένα εἰς τὰ Σχολεῖα εἶναι δυνατόν
νὰ ὑπάρχουν οὔτε αὐτοτελεῖς ἐπαγγελματικαὶ
Σχολαὶ κατὰ μείζονα λόγον.

2. Τὸ δεύτερον σύστημα τὸ ὁποῖον ἐφηρ-
μόσθη διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν
τῶν κωφάλαων, τὸ ὁποῖον ἄλλωστε καὶ σῆ-

μερον ἐφαρμόζεται εἰς μεγάλην κλίμακα, τοῦ-
λάχιστον εἰς τὴν Εὐρώπην, εἶναι ἡ κατάρτισις
τῶν κωφάλαων εἰς ἐργαστήρια, τὰ ὁποῖα
εἶναι προσηρτημένα εἰς τὰ Σχολεῖα Στοι-
χειώδους Ἐκπαιδεύσεως τῶν κωφάλαων καὶ
τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν παραλλήλως, ὑπὸ κοι-
νὴν διεύθυνσιν. Ὁ μαθητὴς φοιτᾷ εἰς τὸ Σχο-
λεῖον, ὅπου ἐκπαιδεύεται εἰς τὴν ἄρθρωσιν,
τὴν χειλεανάγνωσιν καὶ εἰς τὰς στοιχειώδεις
γνώσεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ἐνῶ παραλ-
λήλως καταρτίζεται καὶ ἐπαγγελματικῶς εἰς
τὰ προσηρτημένα ἐργαστήρια. Τὸ σύστημα
ἀπέδωσε μέχρι σήμερον ἱκανοποιητικούς καρ-
ποὺς δεδομένου ὅτι δὲν στερεῖται ὠρισμένων
πλεονεκτημάτων. Συγκεκριμένως: α) ἀπὸ μι-
κρᾶς ἀκόμη ἡλικίας δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ
ἐπισημανθοῦν αἱ κλίσεις καὶ αἱ ἱκανότητες
τῶν μαθητευομένων, οὕτως ὥστε νὰ προσανα-
τολισθοῦν. β) Παραλλήλως μὲ τὴν τεχνικὴν
κατάρτισιν ἀσκεῖται ὁ κωφάλαος εἰς τὴν ἄρ-
θρωσιν καὶ τὴν χειλεανάγνωσιν, ἀποθησαυ-
ρίζων ἰδίως τὸ λεξιλόγιον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον
εἶναι ἀπαραίτητον καὶ διὰ τὴν ἀφομοίωσιν
τῶν τεχνικῶν μαθημάτων καὶ διὰ τὴν ἄσκη-
σιν μελλοντικῶς τῆς εἰδικότητος, τὴν ὁποῖαν
ἐπέλεξεν. Ἐν τούτοις καὶ τὸ σύστημα αὐτὸ
δὲν εἶναι ἄμοιρον σοβαρῶν μειονεκτημάτων,
πράγμα τὸ ὁποῖον συνετέλεσεν ὥστε, ἀπὸ
τινῶν ἐτῶν, νὰ ἐγκαταλείπεται βαθμιαίως, καὶ
ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδεξις νὰ προσανατο-
λίζεται πρὸς ἄλλας λύσεις. Τὰ μειονεκτήματα
τοῦ συστήματος αὐτοῦ, ὅπως ἀπέδειξεν ἡ
μέχρι τοῦδε πείρα, εἶναι τὰ ἐξῆς: α) Ἡ Δι-
εύθυνσις καταναλίσκεται κυρίως εἰς τὴν γε-
νικὴν παιδείαν τῶν μαθητῶν, καὶ παρέργως,
τρόπον τινά, ἀσχολεῖται μὲ τὰ ἐπαγγελματι-
κὰ ἐργαστήρια. β) Λόγῳ, καὶ πάλιν, τῆς γε-
νικῆς κατευθύνσεως τῶν Σχολείων, τὰ ἐργα-
στήρια εἶναι ἀτελῶς ἐξωπλισμένα καὶ αἱ ἐγ-
καταστάσεις τῶν πενιχραῖ. γ) Τὰ ἐργαστή-
ρια εἶναι περιορισμένα εἰς ἀριθμὸν, οὕτως
ὥστε ἡ ἐπιλογὴ τῆς ἐπαγγελματικῆς κατευ-
θύνσεως νὰ περιορίζεται εἰς μικρὸν ἀριθμὸν
βιοτεχνικῶν εἰδικότητων. δ) Αἱ βιομηχανικαὶ
εἰδικότητες δὲν διδάσκονται, πράγμα τὸ ὁ-
ποῖον ἀποτελεῖ σοβαρὸν μειονέκτημα ἰδίως
εἰς τὰς ἐξελιγμένους οἰκονομικῶς χώρας, ὅ-
που ἡ βιοτεχνία φθίνει συνεχῶς, ἐπομιζομέ-
νη ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν, καὶ ε) Ἡ τεχνικὴ
ἐκπαίδεξις ἀρχίζει εἰς μικρὰν ἡλικίαν, εἰς
ἐποχὴν δηλαδὴ καθ' ἣν ὁ κωφάλαος δὲν εἶ-
ναι πνευματικὸς ὄριμος, ὥστε νὰ ἀφομοιώ-
σῃ τὰ θεωρητικὰ τεχνολογικὰ μαθήματα, οὔ-
τε καὶ πάλιν αἱ σωματικαὶ του δυνάμεις ἐ-
παρκῶς ἀνεπτυγμέναι, ὥστε νὰ ἀσκηθῇ πρα-
κτικῶς.

3. Τὸ τρίτον σύστημα, τὸ ὁποῖον ἤρχισε
νὰ καθιερώνεται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ
ἰδίως εἰς τὰς πλέον προοδευμένας χώρας τῆς
Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς εἶναι τὸ ἀκόλου-
θον:

Οἱ κωφάλαοι ἀφοῦ ἀποκτήσθωσιν τὴν γενι-
κὴν μόρφωσιν εἰς τὰ Σχολεῖα Στοιχειώδους
Ἐκπαιδεύσεως (Κωφάλαων), ἐκπαιδεύονται ἐ-
παγγελματικῶς εἰς αὐτοτελεῖς ἐπαγγελματι-

κας Σχολάς. Τὸ σύστημα τοῦτο παρουσιάζει πολλά πλεονεκτήματα σχετικῶς μὲ τὸ προηγούμενον. Συγκεκριμένως: α) Ἡ ἐκπαίδευσις ἀρχίζει μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν ἀπὸ τὰ Σχολεῖα γενικῆς παιδείας καὶ εἰς ἡλικίαν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχουν ὠριμάσει αἱ πνευματικαί, αἱ ψυχικαὶ καὶ αἱ σωματικαὶ ἱκανότητες τῶν κωφάλαλων. β) Αἱ ἐπαγγελματικαὶ Σχολαί, ἐφ' ὅσον ἀποκλειστικῶς ἀποβλέπουν εἰς τὴν τεχνικὴν κατάρτισιν, εἶναι μεθοδικώτερον καὶ συστηματικώτερον ὀργανωμένοι, ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, παρ' ὅσον τὰ προσηρτημένα ἐργαστήρια. γ) Καταρτίζουν τοὺς μαθητὰς εἰς πλείστας βιομηχανικὰς εἰδικότητας, παρακολουθοῦσαι καὶ ἐρευνῶσαι συνεχῶς καὶ νέους βιοτεχνικοὺς τομεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιδοθῶν οἱ κωφάλαλοι. Αἱ Σχολαὶ αὗται ὑπερέχουν καταφανῶς τῶν μικτῶν Σχολείων. Ἐν τούτοις παρουσιάζουν καὶ αὗται τὸ ἐξῆς σοβαρὸν μειονέκτημα:

Ἡ κατάρτισις τῶν μαθητῶν δὲν ἐκτείνεται καὶ εἰς τὰς βιομηχανικὰς εἰδικότητας, πράγμα τὸ ὁποῖον δὲν στερεῖται σημασίας διὰ τὰς ἀνεπτυγμένας οικονομικῶς χώρας, λόγῳ τοῦ συνεχοῦς ἐκτοπισμοῦ τῆς βιοτεχνίας ἐκ μέρους τῆς βιομηχανίας, ὅπως ἐσημειώσαμεν καὶ ἀνωτέρω.

4. Τὸ τέταρτον σύστημα, τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ ἐφαρμόζεται προσφάτως μὲ τάσεις συνεχοῦς ἐπεκτάσεως εἰς τὰς ἐξελιγμένας χώρας, εἶναι τὸ ἐπόμενο: Οἱ μαθηταὶ ἀφοῦ ἀποφοιτήσουν ἐκ τῶν κοινῶν Σχολείων (Κωφάλαλων) ἐκπαιδεύονται ἐντὸς τῶν βιοτεχνικῶν ἐργαστηρίων καὶ τῶν ἐργοστασίων, ἐνῶ ἐργάζονται συγχρόνως. Τὸ σύστημα τοῦτο ὑπερέχει προφανῶς ὅλων τῶν προηγούμενων διότι: α) ὁ μαθητὴς προσαρμόζεται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸ περιβάλλον ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἀργότερον θὰ ἀσκήσῃ τὸ ἐπάγγελμά του, πράγμα τὸ ὁποῖον ἔχει σημαντικὴν σημασίαν, διότι παρατηρήθη ὅτι πλείστα ψυχολογικὰ προβλήματα ἀντιμετωπίζουν οἱ κωφάλαλοι διὰ νὰ προσαρμοσθῶν εἰς τὸν χῶρον ἐργασίας μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν τῶν ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια καὶ τὰς ἐπαγγελματικὰς Σχολάς, β) λύει τὸ πρόβλημα τῆς μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀπασχολήσεως τῶν μαθητῶν. Καὶ τοῦτο δὲν ἔχει μικρὰν σημασίαν. Εἰς τὴν ἀγορὰν ἐργασίας οἱ ἀγῶνες τῶν ἀποφοιτῶν κωφάλαλων πρὸς τοὺς ἀκούοντας, διὰ τὴν ἐξεύρεσιν ἐργασίας εἶναι ἰδιαιτέρως σκληροί. Τὸ σύστημα τοῦτο τὸ πλέον κατάλληλον καὶ συγχρονισμένον, ὅπως προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω, ἐφηρμόσθη τὸ πρῶτον εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν καὶ τὴν Ἀμερικὴν, ἐπεξετάθη βαθμιαίως εἰς τὰς Ἀνατολικὰς χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ ἤδη παρουσιάζει τάσεις καθολικῆς προωθήσεως καὶ ἐπιβολῆς.

5. Τέλος, δυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν καὶ ἓν ἀκόμη σύστημα, μολονότι δὲν πρόκειται περὶ συστήματος, εἰδικῶς ἐπιλεγέντος διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν κωφάλαλων, ἀλλὰ περὶ συστήματος ἐπιβληθέντος ἐξ ἀνάγκης. Γίνεται συγκεκριμένως τὸ ἐξῆς: Εἰς τὰς χώρας εἰς τὰς ὁποίας δὲν ὑπάρχουν οὔτε ἐπαγγελματικὰ ἐρ-

γαστήρια οὔτε αὐτοτελεῖς Ἐπαγγελματικαὶ Σχολαί, οἱ κωφάλαλοι ἐκπαιδεύονται εἰς τὰς κοινὰς Ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς ὁμοῦ μετὰ τῶν ὁμαλῶν ἀτόμων. Τὸ σύστημα τοῦτο ἔχει προφανῶς τὴν καλὴν πλευρὰν ὅτι οἱ μαθηταὶ ἐκπαιδεύονται ἐν μέσῳ ὁμαλοῦ περιβάλλοντος. Ἐν τούτοις τὰ μειονεκτήματα εἶναι προφανῆ. Συγκεκριμένως: α) ἡ πρόοδος τὴν ὁποίαν σημειώνουν οἱ ἀκούοντες δὲν δύναται νὰ εὐθυγραμμισθῇ μὲ αὐτὴν τῶν κωφάλαλων, πράγμα τὸ ὁποῖο δημιουργεῖ αἰσθήματα μειονεκτικότητος διὰ τοὺς τελευταίους. β) Οἱ διδάσκοντες ἀδυνατοῦντες νὰ πλησιάσουν πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς τοῦ κωφάλαλου μαθητὰς τῶν ἐγκαταλείπουν αὐτούς, ὅπως τούλάχιστον ἀπέδειξεν ἡ πείρα, εἰς σημεῖον ὥστε οἱ κωφάλαλοι νὰ ἀποκτοῦν στοιχειώδεις μόνον γνώσεις τῆς εἰδικότητος διὰ τὴν ὁποίαν προορίζονται. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἐφαρμόζεται, ὡς εἶπαμεν, εἰς τὰς καθυστερημένας χώρας τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου δὲν ὑπάρχουν ἐργαστήρια οὔτε καὶ αὐτοτελεῖς ἐπαγγελματικαὶ Σχολαί. Κατ' ἐξαίρεσιν ὁμοῦ ἐφαρμόζεται πειραματικῶς καὶ εἰς τὰς πλέον ἐξελιγμένας χώρας (Σουηδία καὶ ἄλλαχού). Ἐκεῖ ἡ ἐκπαίδευσις τῶν μαθητῶν εἶναι τόσον ἀρτία, ἢ πρόοδος τῶν ἀποφοιτῶν εἰς τὴν ἄρθρωσιν καὶ χειλεανάγνωσιν τόσον πλήρης, ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ παρακολουθῶν ἀνέτως, ἐν συστοιχίᾳ πρὸς τοὺς ὁμαλοῦς, τὰ τεχνικὰ μαθήματα εἰς τὰς κοινὰς ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς.

Φορεῖς τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως

Οἱ φορεῖς τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν Κωφάλαλων ποικίλλουν καὶ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν καὶ εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς χώρας. Συνήθως εἶναι τὸ Κράτος, Φιλανθρωπικὰ σωματεῖα, Θρησκευτικαὶ Ὄργανώσεις, Δήμοι, Κοινότητες, Παροικίαι ἀλλοδαπῶν καὶ τέλος Ἰδιῶται. Εἰς τοὺς φορεῖς αὐτοὺς προσετέθησαν τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ οἱ Σύνδεσμοι Κωφάλαλων (εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ Ἰταλίαν καὶ ἄλλαχού), οἱ ὁποῖοι ἐνισχυθέντες ἀπὸ τὸ Κράτος ἀνέλαβον εἰς χεῖρας τῶν τὴν εὐθύνην τὴν ἐπαγγελματικῆς καταρτίσεως τῶν μελῶν τῶν. Ἡ διάσπασις καὶ ὁ τεμαχισμὸς τῶν φορέων φθάνει εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας κατὰ τὰς ὁποίας τὸ Κράτος ἔχει ἀναλάβει τὴν σχετικὴν εὐθύνην καὶ ἐκεῖ οἱ φορεῖς εἶναι ἐγκατεσπαρμένοι μεταξὺ διαφόρων Ὑπουργείων. Οὕτω διὰ νὰ ἀναφέρωμεν ἓν παράδειγμα, εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου αἱ περισσότεραι ἐπαγγελματικαὶ Σχολαὶ καὶ τὰ Σχολεῖα γενικῆς παιδείας (τῶν Κωφάλαλων) ἀνήκουν εἰς τὸ Κράτος, ἢ σχετικὴ ἐποπτεία καὶ ἡ εὐθύνη εἶναι κατανεμημένη μεταξὺ τῶν Ὑπουργείων Δημοσίας Ὑγείας καὶ πληθυσμοῦ, Ἐθνικῆς Παιδείας, Βιομηχανίας καὶ Ἐργασίας. Ἡ διασπορὰ αὐτῆ τῶν φορέων δημιουργεῖ, ὅπως εἶναι φυσικόν, πλείστα ὄσα προβλήματα καὶ συγχύσεις καὶ διὰ τοῦτο

εις τὰς πλέον ανεπτυγμένας χώρας παρατηρεῖται μία κίνησις διὰ τὴν ἐνοποίησην τῶν φορέων καὶ συντονισμόν τῶν διασπάρτων προσπαθειῶν. Συγκεκριμένως ἐπιδιώκεται ἡ ἀνάληψις ἐκ μέρους τοῦ Κράτους καὶ εἰδικώτερον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας τῆς ὀλης εὐθύνης διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν τῶν κωφασφάλων. Βεβαίως ἡ κίνησις αὐτὴ δὲν ἔχει ἀποκρυσταλλωθῆ ἀκόμη καὶ εἰς συγκεκριμένα πρακτικὰ ἀποτελέσματα, ἐν τούτοις θεωρεῖται βέβαιον ὅτι θάπτον ἢ βράδιον ἡ ἐνοποίηση τῶν φορέων θὰ καταστή πραγματικότης διὰ νὰ τεθῆ τέρμα εἰς τὴν ἔλλειψιν συντονισμοῦ, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς τὸν ταμέα αὐτόν.

Ἡλικία εἰσόδου

Τὸ θέμα τῆς ἡλικίας, ἡ ὁποία εἶναι κατάλληλος διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν κατάρτισιν τῶν κωφασφάλων, ἔχει ἀποβῆ ἀντικείμενον πολλῶν συζητήσεων μεταξὺ τῶν ἐμπειρογνομῶν. Συνήθως διὰ τὴν εἴσοδον τῶν ἀκουόντων εἰς τὰς ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς θεωρεῖται ὡς κατάλληλος ἡλικία τὸ 14ον ἔτος. Κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν ἔχουν ἤδη ἀποκτήσει τὰς στοιχειώδεις γνώσεις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, ἔχουν ὠριμάσει πνευματικῶς καὶ σωματικῶς καὶ εἶναι εἰς θέσιν πλέον καὶ νὰ ἀφομοιώσουν τὰ θεωρητικὰ μαθήματα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀσκηθοῦν πρακτικῶς. Τὸ ἴδιον μέτρον δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ ἰσχύσῃ καὶ διὰ τοὺς κωφασφάλους. Κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὴν οἱ κωφάλαλοι ἔχουν βεβαίως τὰς ἰδίας, μὲ τοὺς ἀμηλίκους τῶν, σωματικὰς ἱκανότητας, ὑστεροῦν ὁμως ὡς πρὸς τὰ πνευματικὰ ἐφόδια. Καὶ τὰ ἐφόδια αὐτὰ εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἀφομοίωσιν τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων, ὅπως εἶναι ἡ τεχνολογία, ἡ Γεωμετρία, τὰ Μαθηματικά, ἡ Ἱστορία τοῦ ἐπαγγέλματος, τὸ καλλιτεχνικὸν καὶ βιομηχανικὸν σχέδιον κ.ο.κ. Ἡ κτηθεῖσα ἄλλωστε πείρα ἀπὸ τὴν περίοδον τῆς εἰσόδου εἰς τὰς Ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς ἀπὸ τοῦ 14ου ἔτους τῆς ἡλικίας, αὐτὸ ἀπέδειξεν. Οἱ μαθηταὶ δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ ἀφομοιώσουν τὰ θεωρητικὰ μαθήματα, ἔστω καὶ ἂν παρεδίδοντο εἰς ἀπλουστευμένην μορφήν, οὔτε πάλιν, κατὰ τὴν πρακτικὴν ἀσκήσιν, διέθετον τὰς ἀπαιτουμένας μυϊκὰς δυνάμεις. Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ. Ἀπέκτων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πρακτικῆς ἐργασίας κακὰς συνηθείας, τὰς ὁποίας δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποβάλουν ἀργότερον. Κατόπιν αὐτοῦ οἱ εἰδικοί εἰς τὰ θέματα αὐτὰ προσανατολίζονται πρὸς τὴν ἐξῆς λύσιν: Ἡ ἐπαγγελματικὴ κατάρτισις θὰ πρέπει νὰ ἀρχίζῃ μὲ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 16ου ἔτους τῆς ἡλικίας, διότι εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτὴν ἔχουν καὶ τὰς ἀπαραίτητους φυσικὰς δυνάμεις διὰ τὴν ἐπιτυχῆ πρακτικὴν ἀσκήσιν καὶ τὴν ἀνάλογον πνευματικὴν ὠριμότητα διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀφομοιώσουν καὶ τὴν θεωρητικὴν διδασκαλίαν. Ἦδη ἡ ἡλικία τῶν 16 ἐτῶν, ὡς ὄριον εἰσόδου, εἰς τὰς αὐτοτελεῖς ἐπαγγελματικὰς Σχο-

λάς, ἤρχισε νὰ ἐφαρμόζηται εἰς μεγάλην κλίμακα εἰς πολλὰς χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Εἰσαγωγικαὶ ἐξετάσεις

Διὰ νὰ ἀποφέρῃ καρποὺς ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις πρέπει ὁ εἰσαγόμενος μαθητῆς, ἀνεξαρτήτως τυπικῶν προσόντων (ἡλικία, ἀπολυτήριον Στοιχειώδους ἐκπαίδευσως) νὰ παρουσιάσῃ ἱκανὰς προόδους τόσον εἰς τὴν ἀρθρωσιν ὅσον καὶ εἰς τὴν χειλεσνάγνωσιν, κατέχῃ δὲ καὶ ὠρισμένας θεωρητικὰς γνώσεις. Τοῦτο κατενοήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη καὶ διὰ τοῦτο ἤρχισε νὰ καθιερῶνεται διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν μαθητῶν εἰς τὰς ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς ἡ ἐξῆς διαδικασία: Οἱ ὑποψήφιοι τεχνῖται ὑποβάλλονται εἰς ὠρισμένας ἐξετάσεις διὰ νὰ διαπιστωθῇ κατὰ πόσον: α) ἡ ἀρθρωσις καὶ ἡ χειλεσνάγνωσις εἶναι ἐπαρκεῖς διὰ τὴν ἀφαμοίωσιν τῆς διδασκαλίας. β) Αἱ θεωρητικαὶ γνώσεις εἶναι ἐπαρκεῖς διὰ τὴν κατανόησιν τῶν θεωρητικῶν, κυρίως, μαθημάτων καὶ γ) Ἐὰν γενικῶς εἶναι δεκτικοὶ δι' ἐπαγγελματικὴν ἐκπαίδευσιν.

Ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς τῶν κωφασφάλων

Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν κωφασφάλων εἰς τὰς ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς λαμβάνει χώραν ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς αὐτῶν. Ὁ ἐπαγγελματικὸς προσανατολισμὸς εἰς ἄλλας μὲν χώρας εὐρίσκεται εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἐμπειρισμοῦ, εἰς ἄλλας δὲ χώρας ἔχει ἀναχθῆ εἰς ἐπίπεδον ἐπιστημονικόν. Ἐμπειρικῶς ὁ προσανατολισμὸς γίνεται ὡς ἐξῆς: Οἱ μαθηταὶ δοκιμάζονται ἐναλλάξ εἰς τὰ διάφορα ἐργαστήρια καὶ ἀναλόγως πρὸς τὴν κλίσιν καὶ τὰς δεξιότητας, τὰς ὁποίας ἐπιδεικνύουν, καθορίζεται καὶ ἡ εἰδικότης πρὸς τὴν ὁποίαν θὰ κατευθυνθοῦν. Εἰς τὰς χώρας ὅπου λειτουργοῦν εἰδικὰ κέντρα ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ εἰδικοί ἐπιστήμονες ἐρευνοῦν: α) Τὰς κλίσεις, τὰς ροπὰς καὶ τὴν βιολογικὴν κατασκευὴν τῶν ὑποψηφίων, χρησιμοποιοῦντες διάφορα κριτήρια (τέστ). β) Τὰς σωματικὰς καὶ πνευματικὰς ἱκανότητας τῶν ὑποψηφίων. Διὰ τὴν ἐρευναν αὐτὴν πολῦτιμα στοιχεῖα παρέχουν ἡ διακρίβωσις τῶν ὑπολειμμάτων ἀκοῆς, ἡ νόσος ἐξ ἧς προσηβλήθη ὁ ὑποψήφιος, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἐπικτήτου κωφώσεως, ἡ δυνατότης ὑποκαταστάσεως τῆς ἔλλειψους ἢ ἔλλιπούς ἀκοῆς ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δύο ἄλλων αἰσθήσεων τῆς ἀφῆς καὶ τῆς ὁράσεως. γ) Τὴν ψυχικὴν φυσιογνωμίαν τῶν ὑποψηφίων, δεδομένου ὅτι εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὑπάρχουν μεγάλαι διαφοραὶ μεταξὺ τῶν κωφασφάλων. Πράγματι ἐνῶ πολλοὶ κωφάλαλοι βαρέως φέρουν τὴν δυσμένειαν τῆς φύσεως καὶ κατατρύχονται ἀπὸ «ἀγχώδη αἰσθήματα», ἀντιθέτως ἄλλοι μὲ ἰ-

σχυράν βούλησιν καὶ δυναμικὴν προσωπικότητα κατέρχονται, παρ' ὄλην τὴν ἀναπηρίαν των, μὲ θάρρος εἰς τὸν στίβον τῆς ζωῆς. γ) Τὴν ἰδιομορφίαν καὶ τὰς ἀπαιτήσεις ἐκάστης εἰδικότητος. Οὕτω διὰ τὴν ἐπιλογὴν τῆς τυπογραφίας μεγάλην σημασίαν ἔχει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἡ γνῶσις τῆς ὀρθογραφίας, τῆς συντάξεως τῆς γλώσσης, ἐνῶ δι' ἄλλας εἰδικότητας ἀπαιτοῦνται ἱκαναὶ γνῶσεις μαθηματικῶν (πράξεις ἀριθμητικῆς — μετρικὸν σύστημα — στοιχεῖα ἐπιπέδου Γεωμετρίας κλπ.). Μετὰ τὴν ἔρευναν αὐτὴν οἱ εἰδικοὶ προσανατολισταί, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει καὶ τὰς «συνθήκας ἀγορᾶς» ἐργασίας προσανατολίζουσι τοὺς ὑποψηφίους πρὸς τὸ πλέον κατάλληλον ἐπάγγελμα, οὕτως ὥστε νὰ ἐκπληρωθῇ κατὰ τὸ δυνατόν ἡ ἀρχὴ «ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν».

Διάρκεια ἐκπαιδεύσεως—ὠράριον

Ἡ διάρκεια τῆς ἐκπαιδεύσεως ποικίλλει εἰς τὰς διαφόρους ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Κυμαίνεται κατὰ μέσον ὄρον εἰς πέντε ἔτη. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν ποικίλλουσι τὰ ἔτη μαθητείας, ἀναλόγως πρὸς τὴν εἰδικότητα. Τοῦτο εἶναι φυσικὸν ἄλλωστε. Ὑπάρχουσι εἰδικότητες, αἱ ὁποῖαι, λόγῳ τῆς φύσεώς των, ἀπαιτοῦν πολλὰ ἔτη μαθητείας, ὅπως ἡ Τυπογραφία, ἐνῶ ἀντιθέτως, ἄλλαι ἀπαιτοῦν ὀλιγώτερα ἔτη, ὅπως ἡ ἀπλὴ βυλουργικὴ κ.ο.κ. Πάντως γενικὴ εἶναι ἡ τάσις αὐξήσεως τοῦ χρόνου διαρκείας τῆς ἐκπαιδεύσεως, δεδομένου ὅτι ἐὰν κατὰ μέσον ὄρον τὰ πέντε ἔτη εἶναι ἐπαρκῆ διὰ τὴν καλὴν κατάρτισιν ἐνὸς αἰσθητηριακῶς ἀρτίου μαθητοῦ, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἐπαρκῆ διὰ τὸν κωφάλαον μαθητευόμενον. Ἦδη εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Αὐστρίαν οἱ πλέον εἰδικοὶ προτείνουν τὴν παράτασιν τῆς μαθητείας.

Σχετικῶς μὲ τὸ ὠράριον τῆς ἐργασίας καὶ τοῦτο ποικίλει ἀπὸ Σχολῆς εἰς Σχολήν. Συνήθως εἶναι 40 - 50 ὥραι ἐβδομαδιαίως κατανεμόμεναι μεταξὺ τῆς πρακτικῆς καὶ θεωρητικῆς διδασκαλίας. Συνήθως ἡ θεωρητικὴ διδασκαλία γίνεται τὰς πρωϊνὰς ὥρας, ἐνῶ ἡ πρακτικὴ ἀσκήσις τὰς ἀπογευματινὰς. Εἰς ὠρισμένας ὁμοίως Σχολὰς ἡ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ διδασκαλία ἐναλλάσσεται μέχρις ἐξαντλήσεως τοῦ ὠραρίου τῆς ἡμέρας. Τὸ σύστημα τοῦτο προκρίνεται ὡς πλέον κατάλληλον διὰ νὰ μὴ πλήττουν οἱ μαθηταί.

Διδακτικὸν προσωπικὸν

Διὰ νὰ ἀποδώσουν οἱ διδάσκαλοι τῶν τεχνικῶν μαθημάτων θὰ πρέπει ἐκτὸς τοῦ ἐπαγγέλματος, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ διδάξουν, νὰ κατέχουν καὶ γενικὰς γνῶσεις σχετικῶς μὲ τὴν ἀγωγὴν τῶν κωφάλαων. Μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν τὸ θέμα τοῦτο δὲν εἶχεν

ἀπασχολῆσαι τοὺς εἰδικούς. Ἦδη ὁμοίως ἡ κτηθεῖσα πλουσία πείρα ἀπέδειξεν ὅτι οἱ διδάσκαλοι τῆς ἐπαγγελματικῆς παιδείας θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐνημερωμένοι, ἔστω καὶ στοιχειωδῶς, εἰς τὴν μέθοδον τῆς γενικῆς ἐκπαίδευσεως τῶν κωφάλαων. Ἐπίσης ἀπεδείχθη ὅτι ἐπωφελῆς εἶναι καὶ ἡ συνεργασία μεταξὺ τῶν διδασκάλων αὐτῶν καὶ τῶν διδασκάλων τῆς γενικῆς παιδείας. Κατόπιν τῶν διαπιστώσεων αὐτῶν ἤρχισε τὰ τελευταῖα ἔτη, ἰδίως εἰς τὴν Γαλλίαν, νὰ ἐπιδιώκεται ἡ παιδαγωγικὴ κατάρτισις τῶν τεχνικῶν διδασκάλων καὶ νὰ διευρύνεται ἡ συνεργασία μὲ τοὺς λοιποὺς διδασκάλους. Τὰ ἀποτελέσματα κρίνονται ἤδη πλέον ἢ εὐχάριστα. Ἐτερον ζήτημα σχετικῶς μὲ τὸ προσωπικὸν εἶναι καὶ τὸ ἑξῆς: Οἱ διδάσκαλοι τῶν τεχνικῶν Σχολῶν εἶναι μήπως προτιμώτερον νὰ εἶναι κωφάλαοι, ἀπόφοιτοι, ἐνοεῖται, τεχνικῶν Σχολῶν ἢ ὄχι; Ἐπ' αὐτοῦ αἱ ἀντιλήψεις τῶν εἰδικῶν εἶναι διχασμέναι: Ἄλλοι μὲν ἰσχυρίζονται ὅτι οἱ κωφάλαοι διδάσκαλοι ἀποδίδουν περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἀκούοντας, ἀκριβῶς διότι κατέχουν τὸν τρόπον ἐπαφῆς μὲ τοὺς μαθητάς, ἐνῶ ἄλλοι, ἀντιθέτως, ἔχουν τὴν ἀντίληψιν, ὅτι ἀνεπαρκέστερον κατηρτισμένοι, ὡς εἶναι φυσικόν, δὲν θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὸ ἔργον των τόσο ἀποδοτικῶς ὅσον οἱ ἀκούοντες, ἐκτὸς βεβαίως ἐξαιρέσεων. Πάντως τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη καθολικῆ εἶναι ἡ τάσις τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν κωφάλαων διδασκάλων ἀπὸ τὰ Τεχνικὰ Σχολεῖα, παρ' ὅλας τὰς σχετικὰς πιέσεις τῶν ὀργανώσεων Κωφάλαων. Ἦδη εἰς μεγάλην κλίμακα οἱ ἀκούοντες — διδάσκαλοι ἔχουν ἀντικαταστήσει εἰς τὰς τεχνικὰς Σχολὰς τῆς Εὐρώπης τοὺς κωφάλαους - διδασκάλους καὶ μόνον εἰς τὴν Ἀμερικὴν διατηρεῖται ἰσχυρὰ ἀκόμη ἡ παράδοσις.

Ἀριθμὸς μαθητῶν εἰς ἕκαστον τμήμα ἢ ἐργαστήριον

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν εἰς ἕκαστον ἐργαστήριον ἢ εἰς ἕκαστον τμήμα δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 15. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς θεωρεῖται ὁ ἀρμόζων, ὅπως ἀποδεικνύει ἡ πείρα ἐτῶν πολλῶν. Πράγματι μὲ ἀριθμὸν μεγαλύτερον τῶν 15 δὲν εἶναι δυνατόν ὁ καθηγητὴς νὰ παρακολουθῇ ἕνα ἕκαστον μαθητὴν, δεδομένου ὅτι καὶ ἐδῶ, εἰς τὰς ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς ἡ διδασκαλία εἶναι ἐξατομικευμένη. Τοῦτο κατέστη περισσότερον ἀπαραίτητον κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως ἔτη, ὅτε, μὲ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν ἐπαγγελματικῶν Σχολείων διὰ μηχανικῶν ἐγκαταστάσεων, ἡ ἄγρυπνος καὶ ἡ συνεχῆς ἐποπτεία κατέστη περισσότερον ἀναγκαία.

Τὰ πτυχία τῶν ἐπαγγελματικῶν σχολείων

Τὰ πτυχία τῶν ἐπαγγελματικῶν Σχολείων εἶναι ἰσότημα μὲ τὰ πτυχία τῶν ἀντιστοίχων

ἐπαγγελματικῶν Σχολείων τῶν ὁμαλῶν μαθητῶν, εἰς τὰς περισσότερας χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ οὐσιαστικὰ προσόντα τῶν ἀποφοίτων τῶν κωφάλαων συγκριτικῶς πρὸς τοὺς ἀκούοντας ἀποφοίτους τῶν κοινῶν Σχολῶν δυνάμεθα νὰ σημειώσωμεν τὰ ἑξῆς: Ὅσον ἀφορᾷ τὴν θεωρητικὴν κατάρτισιν ὑπάρχει σημαντικὴ διαφορὰ μεταξύ των. Οἱ κωφάλαοι καθυστεροῦν εἰς τὴν γραφὴν, εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ὀρθογραφίας καὶ τῆς συντάξεως τῆς γλώσσης, εἰς τὸν πλοῦτον, ὅπως εἶναι αὐτονόητον, τοῦ γλωσσικοῦ ὄργανου τὸ ὁποῖον χρησιμοποιοῦν, τὴν γεωμετρίαν, καὶ ἔχουν στοιχειώδεις καὶ ἀνεπαρκεῖς γνώσεις τῆς ἱστορίας γενικῶς τῆς τέχνης. Ὅσον ἀφορᾷ ὁμῶς τὰς χειροτεχνικὰς ἱκανότητας οἱ ἀπόφοιτοι κωφάλαοι εἶναι ἰσότημοι καὶ εἰς ὠρισμένας εἰδικότητας, ὅπως αἱ γραφικαὶ τέχναι, ὑπερτεροῦν σαφῶς τῶν συναδέλφων τῶν ἀκούοντων. Διὰ νὰ ἐδραιωθῆ μάλιστὰ ἡ πεποίθησις καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν ἐργοδοτῶν εἰς τὰς πρακτικὰς ἱκανότητας τῶν μαθητῶν, πολλὰ ἐπαγγελματικὰ Σχολεῖα, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κύκλου τῆς ἐκπαιδεύσεως, καλοῦν τοὺς ἐργοδότας, τοὺς ἐκπροσώπους τῶν συνδικάτων καὶ παρουσίᾳ αὐτῶν ὑποβάλλουν τοὺς μαθητὰς των εἰς τὰς πτυχιακὰς ἐξετάσεις. Τὸ σύστημα τοῦτο ἀπέδωσεν ἀποδοτικὸς καρπὸς μέχρι σήμερον. Συνετέλεσε νὰ διαλυθοῦν βαθμιαίως αἱ σχετικαὶ προλήψεις τῶν ἐργοδοτῶν οἱ ὁποῖοι, κατὰ παράδοσιν, ἐδίσταζον νὰ προσλαμβάνουν κωφάλαους εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των.

Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις τῶν κωφάλαων εἰς τὴν Ἑλλάδα

Εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ σοβαρὸς λόγος περὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν κωφάλαων, δεδομένου ὅτι τὸ Ἐθνικὸν Ἰδρυμα Προστασίας Κωφάλαων δὲν διαθέτει οὔτε αὐτοτελεῖς ἐπαγγελματικὰς Σχολὰς οὔτε ἐργαστήρια, προσηρμοσμένα εἰς τὰ Σχολεῖα γενικῆς ἀγωγῆς. Εἶναι ἀληθές

ὅτι τὸ Ἰδρυμα Κωφάλαων δὲν παραμένει τελείως ἀδρανές, παρ' ὅλας τὰς ἀντιξόους συνθήκας τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει. Συνεργαζόμενον μὲ τὸ «Ἐθνικὸν Ἰδρυμα Ἀποκαταστάσεως Ἀναπήρων» (πρῶην ΚΑΠΑΨ), μὲ τὸ «Βασιλικὸν Ἐθνικὸν Ἰδρυμα» κ.ο.κ. ἀποστέλλει κατ' ἔτος μικρὸν ἀριθμὸν ἀποφοίτων πρὸς ἐπαγγελματικὴν εἰδίκευσιν εἰς τὰς τεχνικὰς Σχολὰς τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν. Εἶναι ἐπίσης ἀληθές ὅτι καὶ οἱ Κωφάλαοι δὲν παραμένουν ἀδρανεῖς. Ἐκτὸς σημαντικοῦ ἀριθμοῦ οἱ ὁποῖοι ἀπασχολοῦνται εἰς γεωργικὰς ἐργασίας, ὡς βοηθοὶ τῶν οἰκογενειῶν των καὶ ἀρκετοὶ ἄλλοι κωφάλαοι, ἐκπαιδευθέντες στοιχειωδῶς εἴτε μὲ εἰδικὴν των πρωτοβουλίαν εἴτε μερίμνη τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων των, κατῴρθωσαν νὰ ἀσκοῦν σήμερον — τούλάχιστον εἰς τὰ μεγάλα ἀστικά κέντρα — σειρὰν ὀλοκλήρων πρακτικῶν ἐπαγγελμάτων, ὅπως τοῦ τυπογράφου, τοῦ βιβλιοδέτου, τοῦ κατασκευαστοῦ δευματίνων εἰδῶν, τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, τοῦ ξυλουργοῦ, τοῦ οἰκοδόμου κ.ο.κ., πράγμα τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει διὰ ἄλλην μίαν φοράν ἀκόμη, τὰς δυνατότητας, τὰς ὁποίας εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀναπτύξουν οἱ κωφάλαοι. Ἐν τούτοις ὁμῶς ἡ ἀποστολὴ ὀλίγων ἀποφοίτων τῶν Σχολείων γενικῆς ἀγωγῆς εἰς διαφόρους τεχνικὰς Σχολὰς καὶ ἡ ἀπασχόλησις μικροῦ σχετικῶς ἀριθμοῦ εἰς γεωργικὰς ἐργασίας καὶ διαφόρους βιοτεχνικὰς εἰδικότητας δὲν ἀποτελεῖ καὶ λύσιν τοῦ προβλήματος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχουν 6.111 κωφάλαοι, ἐκ τῶν ὁποίων, συμφώνως πρὸς τὰ στατιστικὰ δεδομένα τοῦ 1952, οἱ 3.914 εἶναι «ἀνενεργοὶ οικονομικῶς». Ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ὀργανωθῆ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ μάλιστὰ ἐπὶ συγχρόνων βάσεων. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ πληρωθῆ σημαντικὸν κενὸν καὶ θὰ παύσῃ ἡ χώρα μας νὰ παρουσιάζῃ καὶ εἰς τὸν τομέα αὐτὸν τὸ φαινόμενον τῆς τρομερᾶς καθυστερήσεως ὅχι μόνον ἐν σχέσει πρὸς τὰς προηγμένας χώρας τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ γειτονικὰ Βαλκανικὰ κοάτη.

